

Természetes Közösségfejlődés

Hogyan tudjuk felmutatni Isten arcát?

A cikk a Természetes Közösségfejlődés (Natural Church Development, NCD) gondolati hátterét és működését ismerteti. Az NCD olyan közösségdiagnosztikai és -fejlődést segítő eszközzel, amely a valaha végzett legátfogóbb közösségi kutatás nyomán az egyéni felelősséget hangsúlyozva segít megtalálni egy közösségnek azt a kifejezetten rá szabott utat, amelynek révén a leginkább képes tükrözni Isten arcát a világban – és minél többeket meghívni a tágabb közösségből erre a közös útra.

Kulcsszavak: *egyház, közösség, fejlődés, minőségi jellemző, NCD, Természetes Közösségfejlődés.*

A JÖVŐ EGYHÁZA VAGY KÖZÖSSÉGI LESZ, VAGY NEM LESZ

Sarkosnak tűnik ez a parafrázis? Mégis hiszem, hogy nyomokban igazságot tartalmaz.

Ha egyházi emberekkel vagy az egyházat mélyebben ismerőkkel beszélgetünk, gyakran halljuk a felekezetiüggetlen sóhajt: paphiány, lelkeszhiány, hívóhiány, hithiány, elkötelezettségihiány... és nem pusztán egyik vagy másik felekezetben. A veszélyt mindenki érzi, még ha éppen ezekben az években – most még, most már – nem tapasztalja is közvetlenül vagy égetően.

Minden korban megvoltak ezek a sóhajok. Talán nem volt olyan korszak, amikor így vagy úgy ne aggódott volna valaki az egyház fennmaradásáért. A mi korunk sem kivétel ez alól – bár a jelen veszélyeit hajlamosak vagyunk komolyabbnak beállítani, mint az elmúlt idők már megvívott küzdelmeit. Igen: minden kornak a saját állapotával és jövőjével kapcsolatban támadnak a legfantáziadúsabb aggodalmai. Mégis valószínűnek látszik, hogy ha képzeletben előreugrunk az időben, és ránézünk a tíz, húsz, harminc évvel későbbi egyházra, talán nem nehéz elképzelni azt az állapotot, amelyben jóval kevesebb pap vagy lelkész teljesít szolgálatot – meglehetősen jóval kevesebb aktív közösségben, jóval kevesebb elkötelezett ember körében. Legalábbis Európában. Igen, így is alakulhat a helyzet. (Még persze másképpen is, például attól függően, hogy hányan gondolják komolyan az előbbi eshetőséget, és kezdenek el dolgozni, hogy ne úgy legyen.)

Persze Jézus nem azt ígérte, hogy az egyház minden kontinensen, minden időben, minden közösségben és minden körülmények között növekedni és ragyogni fog. Azt viszont mondta, hogy „veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20). Velünk, személyesen – és velünk, a közösségeinkben. Ma is, tegnap is, holnap is. Plébániáinkon, parókiáinkon, gyülekezeteinkben, imacsoportjainkban, lelkeségi mozgalmainkban, közösségeinkben. Mindenütt, ahol ketten vagy hárman az ő nevében együtt vagyunk (vö. Mt 18,20).

A nagy kérdés: hisszük-e, hogy igazat mondott? S ha igen, vajon mit is jelent számunkra az ő jelenléte? Hogyan tudjuk megragadni, észlelni, egyértelművé tenni? Mit várunk

e jelenléttől? Mit remélünk tőle? És értjük-e, hogy a jézusi ígéret hogyan szólít meg személyesen bennünket, engem – mi tehát az én dolgom az Egy Test szolgálatában? A kérdés – főleg az utolsó – azért is vízválasztó, mert előrevetíti a személyes cselekvés elkerülhetetlenségét. Azt, hogy valamit nekem is tennem kell.

Van, aki mindent a közösség vezetőjétől – lelkipásztortól, papjától, világi elnökétől, lelkiségi irányítójától stb. – vár. Aki a vallásos életét szervezett zarándokútként képzei el: elől ül a masiniszta, hátul meg zötyögnek az utasok, viszik őket valahová, megmondják, mikor merre kell nézni, mikor mit kell megtenni, hol szállunk le, hol pihenünk, mit eszünk és mikor indulunk tovább.

Aztán vannak olyanok is, akik nem várják a felső „utasítást”, hanem térképet vesznek elő, terveznek és számolgatnak, lefoglalják a szállásokat, hagynak kellő helyet, időt és lehetőséget az improvizációnak és a lehetséges eltévedéseknek is, de elindulnak, csapatosan, összekapaszkodva, a feladatokat és a felelősséget megosztva és vállalva.

A két lehetőség között nyilván számos átmenet létezik, különféle formái az egyszemélyi vezetésen és a közösségi összefogáson alapuló hitéletnek – sokféleképp bejárhatjuk az utat a paletta átellenes oldalai között.

Kultúrától, nemzeti karaktertől, történelmi tapasztalatoktól, családi indíttatástól és még annyi mindentől – például felekezeti hovatartozástól is – függ, hogy a személyes felelősségvállalással kapcsolatban hogyan gondolkodunk, az milyen mértékben határozza meg személyes és közösségi hitéletünket.

Az első utazási mód kétségtelenül kényelmes – az utasok számára. És kisebbfajta belehalás a vezetőnek. Vagy „csupán” egy mindenható, mindentudó, lelki-gazdasági-szervezési zseni kell hozzá. A pap, a lelkész azonban a felszenteléssel, a kiválasztással még nem kap meg minden lelki és szervezési, gazdasági és irányítási adományt.

A második utazási mód több áldozatot, aktivitást, felelősségvállalást kíván a közösség tagjaitól, több alázatot és másfajta vezetési stílust a vezetőtől – de talán mindenki számára élhetőbb és vállalhatóbb terhelést, valamint a „felelős vagyok a saját és a közösségem lelki fejlődéséért” gondolkodásmódját és gyakorlatát.

Akarjuk-e a második utat járni? Tudjuk-e azt járni?

Valójában szinte mellékes, hogy mit válaszolunk erre a két kérdésre ma, 2018-ban. Azért mellékes, mert nagy valószínűséggel nem lesz más választásunk: ezt az utat *kell* járnunk néhány év, néhány évtized múlva. A jövő egyháza vagy közösségi lesz, vagy nem lesz.

A jövő egyháza akkor fog működni és akkor lesz látható, ha elhisszük, hogy az egyház nemcsak a klérus, nemcsak a lelkészi hivatás, nemcsak a kinevezett vezetői réteg, hanem mi magunk, mindannyian. Ha elfogadjuk, hogy csak azt tapasztalhatjuk meg ajándékként, amit mi magunk beleteszünk: időben, figyelemben, munkában, áldozatban, elhivatottságban, kreativitásban; tudatos gondolkodással, odaadott szívvel és tevékeny kézzel.

DERMESZTŐ KILÁTÁSOK: LEHET, HOGY VÁLTOZNI KELL?

Tudjuk: a megszokott rossz is sokkal jobb és biztonságosabb, mint az új, az ismeretlen – még ha az sokkal jobb helyzettel kecsegtet is. A címben jelzett dermesztő kilátások nem a jövő egyházának alakulására vonatkoznak elsősorban. Sokkal inkább a személyes felelősség ránk nehezedő nyomását hivatottak jelezni.

Hogyan viszonyulunk a változáshoz?

Ha tenni szeretnénk az egyházunkért, a felekezetünkért, a közösségünkért, akkor másképp kell működnünk, mint eddig. *Einstein* szerint a bolondság nem más, mint mindig ugyanazt tenni, és várni, hogy az eredmény más legyen.

Olyan könnyen kimondjuk: változzanak a vezetők. Változzon az egyház. Mondjon mást, mint eddig. Vagy mondja másképp. Változzon a képviselő-testület, a presbitérium, az elnökség. Csinálják már másképp. És talán el is hisszük, hogy csak rajtuk múlik: ha ők megtennék, ha ők megváltoztatnák, ha ők, ha ők, ha ők...

Olyan ritkán tesszük fel a kérdést: vajon *én* mit tudnék hozzátenni a változásokhoz? (Azon túl, hogy mások változását sürgetem.) Én? De hiszen olyan kicsi porszem vagyok ebben a rendszerben... az én hangom nem hangzik messzire... mit számít, hogy én mit teszek vagy nem teszek...

Az alábbiakban egy olyan lehetőséget szeretnék felvázolni, amely talán képes meggyőzni a kételkedőket: a nagy egész változása a kicsi egyéni változásában gyökerezik. A tanítványság egyéni felelősséggel párosul. Ha valóban azt szeretnénk, hogy egyházunk, felekezetünk, közösségünk másképpen működjön, egészségesebb legyen, vonzóbbá váljon, tisztábban tükrözze Krisztus arcát, akkor egy gondolatkísérletet talán megér mindez. Tegyük hát fel a kérdést: személyesen én hogyan tudok segíteni ebben a folyamatban?

Dermesztő kilátások? Lehet. De talán annyira mégsem rettenetesek, hiszen nem nagy dolgokról van szó. Nem gyökeres fordulatról, nem az életem felfordításáról. Csak egy lépésről. Egyetlen, kicsi, reális lépésről.

EGY LEHETŐSÉG: A KÖNNYEBB INDULÁSÉRT

Amikor több mint fél évtizeddel ezelőtt feleségemmel, Margittal elkezdttük megismerni az NCD, a Natural Church Development, azaz a Természetes Közösségfejlődés eszköztársulatát, egyrészt a precizitása, a tudományos megalapozottsága és a strukturáltsága, másrészt pedig – ezzel párhuzamosan – a Szentlélekre való nyitottsága és erős ráhagyatkozása volt vonzó számunkra.

Előjáróban, a részletesebb bemutatás előtt néhány összefoglaló mondat.

Az NCD alapvető célja az, hogy keresztény közösségeink egészségesebben működjenek. Vonzóbbak és otthonosabbak legyenek. Az NCD nem módszer, hanem eszköztársulat. Vagyis nem arra törekszik, hogy egy máshol már bevált gyakorlatot igyekezzen átültetni a mi közösségünkbe, hanem közösségre és egyénre szabottan segít megtalálni minden gyülekezetnek, plébániának, mozgalomnak – közösségnek – azt az utat, amely a leginkább segíti őket közelebb jutni az eszményhez.

Egyrészt szociológiai alapokon áll, tudományos fundamentuma a legszélesebb körű felmérés, amelyet valaha készítettek a keresztény közösségekről; másrészt kontextusfüggetlenül minden keresztény közösségnek képes kapaszkodókat adni; harmadrészt egyénre és közösségre szabott; negyedrész pedig a személyes felelősségvállaláson és elkötelezettségen alapul.

Olyan diagnosztikai és fejlesztőeszköz, amely azt feltételezi, hogy bennünk és a közösségeinkben van vágy, amely arra irányul, hogy egyénileg és közösségekben is képesek legyünk

felmutatni Isten arcát: vonzó keresztények szeretnénk lenni mások számára. Biztosak lehetünk abban, hogy Isten a közösségünk fejlődését akarja; a kérdés az, hogy személyesen mi vajon hogyan tudunk hozzájárulni ehhez. Ahhoz segít hozzá, hogy tudatosítsuk és megünnepeljük erősségeinket – és ránézzünk a fejlesztendő területeinkre.

Az NCD az egyéni és a kapcsolati fejlődésben szeretne segíteni. Segíteni, nem pedig helyettünk elvégezni a munkát. Segít strukturálni az erőforrásokat, kijelölni az irányt, felbreszteni az útra keléshez kellő elszántságot és lelkesedést – ám az úton elindulni, kitaratani, végigmenni nekünk magunknak kell.

Ebben a fejlődési folyamatban nem az a cél, hogy gyorsan és sokat érzünk el; sokkal inkább az, hogy tartósan és minőségileg tudjunk változni. Épp ezért az NCD útja nem egyszeri felbuzdulás, nagy kampány vagy megarendezvény, amely után elégedetten hátradőlhetünk, hogy mekkorát evangelizáltunk. Az NCD folyamat. Olyan folyamat, amelyben a lényeg két-két találkozó között történik. A közösség tagjai részéről ehhez elkötelezettségre, türelemre és hitre van szükség, hogy van értelme az apró, személyes elhatározásoknak, amelyek látszólag semmiségek, valójában azonban nagyon is igénybe veszik a figyelmünket.

Egyéni fejlődés, közösségi változás a Lélek kegyelmével – nagyjából ebben foglalható össze az NCD lényege. Nézzük meg részletesebben, hogyan is épül fel a rendszer, miképpen zajlik a folyamat.

AZ NCD ALAPJAI

Amikor feltesszük a kérdést, vajon hogyan lesz egy közösség egészségesebb, mitől fog jobban működni, hogyan fogja jobban betölteni a hivatását, először is érdemes tisztázni, mit is értünk *közösségen*. Egy keresztény vallási csoport az NCD szempontjából attól közösség, hogy a tagok rendszeresen közös istentiszteleten (liturgián, szentmisén, imaalkalmon stb.) vesznek részt, a közösségen belül kisebb csoportokba is tartoznak, és vezetőjük van. Mellekes, hogy milyen felekezettűek, mellekes a lelkiségi stílus, a földrajzi elhelyezkedés, a gazdasági környezet.

Természetesen lehet közösség akár egy házcsoport is, amennyiben megfelel az előző hármas feltételnek, bár minél kisebb a közösség, annál kevésbé valószínű, hogy kisebb csoportok is szerveződnenek a keretein belül. Az NCD alapvetően egy gyülekezet, plébánia, paróikia, szentmisközösség, lelkiségi mozgalom felmérésére és fejlődésére tud a leghatékonyabban fókuszálni.

Lássuk, mit értünk *fejlődésen*. Ha párhuzamokat keresünk, érdemes egy növény, aztán az ember, majd végül egy közösség fejlődését szemügyre vennünk. Tudjuk, mi minden szükséges egy növény fejlődéséhez: víz, napfény, termőföld, levegő, ásványi anyagok – meg némi gondoskodás. Azt is tudjuk, mi minden szükséges egy ember fejlődéséhez: gondoskodás, szeretet, család – és persze táplálék, víz, levegő is.

Valóban: listát tudunk írni az összetevőkről. Miközben valójában, mélyen azzal is tisztában vagyunk, hogy mindez egyáltalán nem elegendő – sem egy növény, sem az ember fejlődéséhez. Amit mi hozzá tudunk tenni a növekedéshez, az mind semmiség ahhoz képest, amit Isten tesz értünk. „Én ültettem, Apolló öntözte, de a növekedést az Isten adta” (1Kor 3,6). Mi legfeljebb segíteni tudjuk ezt a fejlődést.

Azt látjuk tehát, hogy Isten növekedést akar adni nekünk – az életünk minden területén. Miért éppen a közösségeink lennének kivételek ez alól? Hát nem maga Jézus ígérte meg: „ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18,20)?

Vannak a teológiának vitatott tételei. Lehet nézetkülönbség a felekezetek között a megigazulás kérdésében, az eucharisztia és az úrvacsora különbségében, a szertartásokban és még annyi mindenben. De egyetlen keresztény sem gondolhatja komolyan, hogy Istennek ne az lenne a szándéka, hogy növekedést, fejlődést ajándékozzon nekünk.

A növekedés érdekében azonban nekünk is van dolgunk – a növény fejlődését is támogatnunk kell, hát még egy ember felnövekedését... A közösségeinkkel sincs ez másképp. Isten mindent megad a növekedésükhöz. A nagy kérdés az, nekünk vajon mit kell hozzátennünk. Hol kell belépünk öntözéssel, ápolással, gondoskodással, táplálékkal...? Mi az, amit nekünk kell megtennünk?

Ezt a kérdést tette fel bő húsz évvel ezelőtt *Christian A. Schwarz* német evangélikus teológus is, az NCD intézetének alapítója. Arra volt kíváncsi, mit kell jobban működtetnünk, hogyan kell vetnünk, gondoskodnunk, aratnunk, gátakat lebontanunk, hogy Isten akadálytalanul adhassa nekünk a fejlődés ajándékát.

A kérdés elsősorban nem az, mitől fogjuk *mi* jobban érezni magunkat a közösségünkben. Az a valódi kérdés, mitől fogjuk jobban *betölteni* Isten tervét, mitől leszünk vonzóbbak azok számára, akik még nem ismerik Jézus Krisztust.

Schwarz széles körű kutatásokról várta a választ ezekre a kérdésekre. Az első felmérés során öt kontinens harminckét országa ezer közösségének küldtek kérdőívet. Arra voltak kíváncsiak, mitől működik egy közösség és mitől nem; mi segít élő, fejlődő, gyümölcsöző keresztény közösséget építeni, és mi az, ami hiányzik egy stagnáló vagy csökkenő közösség életéből.

Alapvetően *minőségi* jellemzőkre fókuszál az NCD szemlélete, ugyanakkor azt mondja, a minőség a *menyiségi* mutatókban is kifejeződik: ha egy közösség élő, megtartó, lelkesítő és támogató, akkor vonzóvá válik sokak számára, ha azonban elszűrkül, fásulttá, befelé fordulóvá válik, az a létszám csökkenését is eredményezi.

Az első felmérés mintegy harmincezer válaszában a feldolgozása nyomán kiderült, hogy vannak olyan minőségi jellemzők, amelyek megléte és működése alapvetően befolyásolja egy közösség életképességét, meghatározza életét. Az NCD kutatása nyolc ilyen jellemzőt talált.

A kutatás második szakasza – amely napjainkban is zajlik, hiszen minden újonnan belépő, NCD Állapotfelmérést végző közösség adatai a nagy egészet gazdagítják – már több mint hetvenezer keresztény közösség adatait vizsgálja, és arra fókuszál, hogy a feltárt nyolc minőségi jellemző hogyan működik egy-egy közösség életében. A nyolc jellemző jelen van és vizsgálható minden olyan krisztusi közösségben, amely a korábban vázolt három feltételnek megfelel. Ilyen átfogó kutatást soha senki nem végzett még a keresztény világban a közösségek működéséről.

A kulcskérdés nem is az, hogy a közösségi élet minőségi jellemzői léteznek-e, hanem az: Vajon hogyan működnek? Táplálják-e a közösséget? Abban segítenek-e, hogy a közösség egészségesebbé váljon? Nézzük meg ezeket a jellemzőket kicsit részletesebben.

A KÖZÖSSÉGI ÉLET NYOLC MINŐSÉGI JELLEMZŐJE

Minden minőségi jellemző elnevezésében egy-egy jelzős szókapcsolatot fedezhetünk fel. Nem véletlenül: az, hogy *mi* a közösségi élet összetevője, még keveset mond el a közösség állapotáról; azt is érdemes figyelembe vennünk, vajon egy-egy összetevő *hogyan* van jelen a közösség életében.

1. Megerősítő vezetés

Lényeges, hogy nem megerősítő *vezető* szerepel a minőségi jellemző nevében. Nem csak a közösség egy-két kinevezett, választott vezetőjére vonatkozik ez a szempontsor. Az a kérdés, vajon a közösség egészében mi a tapasztalat: amikor valaki – akár időlegesen is – vezető szerepbe kerül, felelősséget vállal egy területért, feladatért, az ő vezetői magatartása képes-e erőt adni a többieknek? Felhatalmazó-e? Szabadon hagyó-e? Kellő mértékben irányító-e? Visszajelzést, bátorítást, biztatást adó-e? A vezetők egyik legfontosabb feladata az erő átadása másoknak. Képesek vagyunk-e erre – és tudatában vagyunk-e, hogy adott pillanatban bárki lehet vezető, amikor felelősséget vállal magára? Sőt épp azáltal válunk mi magunk is vezetővé, hogy megerősítünk másokat.

2. Hatékony struktúrák

Minden közösségnek van struktúrája, felépítése, működési módja, szokásrendszere, írott vagy íratlan szabálykönyve. Ez a struktúra vajon önmagáért való-e, vagy szem előtt tartja a legfontosabb célt: hogy a tagokat segítse közelebb jutni Istenhez? Ezen a szemponton áll vagy bukik, hogy egy közösség struktúrája valóban hatékony vagy sem.

3. Ajándékalapú szolgálat

Számtalan talentumot, képességet, karizmát gyűjt össze Isten egy-egy közösségben. Van, aki többet, van, aki kevesebbet ismer a saját képességei közül, de egyvalamiben biztosak lehetünk: legalább egy képessége mindenkinek van. Képességek nélküli ember nem létezik. S mi másra adta volna nekünk Isten ezeket az ajándékokat, ha nem azért, hogy egymást, a közösséget szolgáljuk velük – hogy megmutassuk Isten gazdagságát és szolgáló szeretetét egymásnak és a világnak? Vajon az a szolgálat, amelyet a közösségemben végzek, összhangban van-e a képességeimmel, a Lélektől kapott ajándékaimmal? Felszabadultan, örömmel tudok-e feladatot vállalni, vagy abban a tévhitben élek, hogy az a jó keresztény, aki minél inkább szenved, és hiába ismerem fel, hogy milyen tehetséggel áldott meg Isten, csak azért is valami mást csinálok, mert úgy hiszem, az örömmel végzett szolgálat nem eléggé keresztényi?

4. Szükségletorientált evangelizáció

Benne van-e a közösségünk tudatában, hogy missziós parancsot kaptunk? Vajon feladatunknak érezzük-e az evangelizációt? És ha igen, kiket szeretnénk megszólítani? S hogyan szólítjuk meg őket? Úgy, ahogy nekünk a legjobban esik, ahogyan mi a legügyesebbnek

gondoljuk magunkat – vagy észrevesszük, milyen szomjúság van a másik emberben, mi az, amire leginkább szüksége van másoknak Isten gazdag üzenetéből? A saját magunk vagy az ő szükségleteiket igyekszünk-e betölteni, amikor megszólítjuk őket?

5. Inspiráló istentisztelet

Nem az a fontos, hogy egy istentisztelet, szentmise, imaalkalom stb. milyen stílusú, modern vagy konzervatív; nem az különbözteti meg egymástól az élő és a haldokló közösségeket, hogy hol milyen zene szól. Az a fontos, hogy az istentisztelet *inspiráló-e* vagy sem, azaz a Lélek beáramlását, mindenki átélkesülését segíti-e. Egy konzervatív istentisztelet is lehet roppant inspiráló, új erőt adó, és egy csillogó-villogó, dübörgő zenével zajló istentisztelet is lehet fásult és kiégett. A kérdés az, hogy az adott közösség igényeinek, Istennel való találkozási vágyának megfelel-e az a mód, ahogyan az istentiszteletek zajlanak. A szeretés, az igehirdetés, a zene közelebb visz-e Istenhez?

6. Szenvedélyes lelkiség

Közösségünk lelkisége vajon frissen tartja-e Isten iránti vágyunkat? Tisztában vagyunk-e azzal, hogy mindenkinek saját útja van Istenhez? Van, aki a Biblián, van, aki a liturgián, más a szolgálaton, megint más a természetén keresztül tudja legkönnyebben megtapasztalni Isten jelenlétét. Tiszteletben tartjuk-e, kincsnek, közös gazdagságnak tekintjük-e a különbözőségeinket? Részben ezen múlik, hogy élő marad-e egy közösség szenvedélyes lelkisége. Van-e bennünk tűz, lendület, vágy a találkozásra Istennel? Keressük-e a saját utunkat hozzá, hogy aztán a találkozás nyomán túlcsoportuljon belőlünk a befogadott szeretet, és így elvigyük Istent a világba?

7. Holisztikus kiscsoportok

A közösségünkön belüli kiscsoportok – az énekkar, a házicsoportok, házaskörök, imakörök, a karitás, egyszóval azok a kisebb belső szerveződések, amelyek vagy szolgálatra, vagy a tagok lelki életének és kapcsolatainak támogatására születtek – vajon a teljes embert megmozgatják-e? Ezt jelenti a *holisztikus* kifejezés: ezek a csoportok képesek-e hatni az eszünkre, a szívünkre és a kezünkre is? Vagyis: tudásnövelők-e? Hitben előrevivők-e? Tettek-re sarkallók-e?

8. Szeretetteljes kapcsolatok

Hogy is maradhatott épp ez a minőségi jellemző a sor végére? Hiszen közösségeinket mi alkotjuk, akik kapcsolatban vagyunk egymással. Vajon mennyire mélyek, bensőségesek, mennyire szeretetteljesek, őszinték, bizalmasak ezek a kapcsolatok? Kölcsönös szeretet uralja-e közösségünk emberi viszonyait? Mennyit nevetünk a közösségünkben? Mennyire érezzük jól magunkat együtt?

Az NCD kutatásai nyomán világossá vált, melyik a közösségi élet nyolc minőségi jellemzője. Egyik sem előbbre való a másiknál. Mind egyformán fontos. Egy közösség akkor fejlődik kiegyensúlyozottan, ha a minőségi jellemzők egyensúlyban működnek. Akkor a közösség is egészségesebbé válik.

AZ NCD KÖZÖSSÉGRE SZABOTT ÚTJA

Hogy mit kezdünk a nyolc minőségi jellemzővel egy közösség életében, hogyan fogjunk hozzá a fejlődéshez, azt talán könnyebb akkor megterveznünk, ha a közösségünket dézsaként képzeljük el. Méghozzá olyan szokatlan formájú dézsaként, amelynek minden dongája más hosszúságú. Folyik bele a víz, egyre feljebb kúszik – és egyszer csak kicsorog.

Ha a dézsa a közösségünk jelképe, akkor a dongákat tekinthetjük a nyolc minőségi jellemző képének. Valamelyik hosszabb, valamelyik rövidebb, de az biztos, hogy nem egyformák. Az egyik terület egészségesebb, a másikon lenne még dolgoznivalónk. A szüntelenül csorgó víz pedig, amelyet igyekszünk megtartani, Isten kegyelme, amellyel növekedést, erőt és életet ad számunkra. Szüntelenül. És amely – visszatérve a dézsa képéhez – valahol mindig kicsorog.

Mit tehetünk annak érdekében, hogy Isten közösségünknek szánt ajándékait minél teljesebben befogadhassuk?

Az egyik megoldás, ha megkérjük Istent, kis időre „zárja el a csapat”. Mintha azt mondanánk: „Uram, ne szeress ennyire!” Valószínűleg erre hiába kérjük Istent, aki maga a szeretet – nyilvánvalóan képtelen nem szeretni bennünket.

A másik megoldás, hogy azon kezdünk gondolkodni, mit tehetnénk a „dézsánkkal”, hogy egyre több „víz” befogadására legyen képes. Ha megemeljük a magasabb dongákat, az biztosan nem fog segíteni. Csak akkor van esélyünk, ha a legalacsonyabb dongát hosszabbítjuk meg.

Az NCD szóhasználatában ezt a legalacsonyabbat nevezzük minimumfaktornak. A közösségi élet minőségi jellemzői közül erre kell a legtöbb figyelmet fordítanunk.

Isten megteszi a magáét: önti a vizet a dézsánkba. Nekünk annyit kell tennünk, hogy teret adunk neki, aki a növekedés forrása. Ha jól csináljuk, akkor megtapasztalhatjuk, hogy „Isten országa olyan, mint az az ember, aki magot vet a földbe. Utána, akár alszik, akár ébren van, éjjel vagy nappal, a mag kicsírázik és szárba szökik, maga sem tudja, hogyan. A föld magától terem, először szarát, aztán kalászt, majd telt szemet a kalászbán” (Mk 4,26–28).

Magától: az NCD világában gyakran használjuk ezt a kifejezést. Annyit jelent: ha Isten akadálytalanul adhatja erősítő, növekedést adó kegyelmét, azt mi a közösségünk életében „magától” való növekedésnek éljük meg.

Összefoglalva tehát: a közösségi élet nyolc minőségi jellemzője közül érdemes elsősorban a minimumfaktorra fókuszálnunk, ha fejlődni, növekedni szeretnénk. Derítsük ki, melyik az.

A DIAGNÓZIS – ÉS AMI BELŐLE KÖVETKEZIK

Nyilván mindenkinek van megérzése arról, hogy a saját közösségében melyik lehet a nyolc minőségi jellemző közül a minimumfaktor, vagyis hol csorog a víz a közösségünk

dézsájából. Ahhoz azonban, hogy kiderüljön, a sok megérzésből milyen közös kép rajzolódik ki, a közösségnek érdemes elvégeznie az NCD Állapotfelmérést.

Az NCD Állapotfelmérés lehetőség szerint online (szükség esetén papíron), anonim módon zajlik. A közösség vezetője, valamint nagyjából harminc meghatározó, beágyazott tagja tölt ki egy kilencvenegy kérdésből álló kérdőívet. Olyanokat érdemes meghívni a kitöltők közé, akik rendszeresen ugyanarra az istentiszteletre járnak, akik a közösség jó ismerői, tevékeny tagjai, illetve a közösségen belül valamilyen kiscsoportba is tartoznak.

A kérdőívek lezárása után az NCD központja nagyon rövid időn belül elkészíti a közösség profilját, a közösség pedig megkapja a lehetőséget, hogy megismerje a részletes, kérdésekre lebontott eredményt: jókora, vastos paksamétát kapnak diagramokkal, számokkal és tendenciákkal. Ebből a nagyjából százoldalnyi elemzésből kiderül, hogy a közösségben melyik minőségi jellemzők működnek egészségesebben, vagyis melyekért érdemes hálát adni Istennek, melyekre tud támaszkodni a közösség a fejlődés során, illetve melyek azok, amelyekre érdemes több figyelmet fordítani.

Nem vagyunk egyformák: ki-ki más típusú adatokra kíváncsi. A közösség profiljában az is megtalálja a számára fontos adatokat, aki gyors, összefoglaló elemzésre kíváncsi; az is, akit a nagyobb folyamatok érdekelnek; az is, aki a mindennapi élet tapasztalatai felől közelít a közösség életéhez; és az is, akit a jövő, a lehetséges fejlődés izgat.

Az NCD Állapotfelmérés és az eredmények értelmezésének folyamata ahhoz hasonló, mint amikor a környező bokraimhoz elhívom a kertészt, mondja már meg, mit csináljak velük. A kertész jön, talajmintát vesz, hümmög, méricskél, végül kiböki a diagnózist: például azt, hogy kevés a foszfor a talajban.

Ekkor a közösséggel háromféle döntést hozhatunk.

Dönthetünk úgy, hogy füttyülünk rá, és reménykedünk abban, hogy majd csak történik valami így is, vagy legalábbis nem romlik a helyzet. És az igazat megvallva még az is lehet, hogy tényleg történik, hiszen Isten irgalma végtelen.

Dönthetünk úgy, hogy elfogadjuk a tényt: igen, valamit érdemes lenne tenni, lépni, de azt azért nem hisszük el, hogy épp a foszfor pótlása lenne a legfontosabb feladat. A foszfor beszerzése most nem olyan egyszerű, és különben is: vannak saját, sokkal jobb ötleteink. Inkább szélárnyékot építünk, meg énekelünk a növénykének naplementekor... Persze ebben az esetben is elképzelhető, hogy jobbra fordul a bokrunk sorsa – hiszen Isten irgalma végtelen.

Végül pedig dönthetünk úgy is, hogy hiszünk a kertésznek. Hátha nem hiába vizsgáldott annyit. Hátha igaza van. Hátha ért hozzá. Megfogadjuk a tanácsát, és elkezdjük adagolni a foszfort.

Talán nem kell hosszasan bizonygatnom, melyik megoldás kecsegtet a legtöbb reménnyel a környező bokor egészségét illetően.

Az NCD rendszerében az a sajátos, hogy valójában minden közösség a maga kertésze: hiszen ők maguk töltik ki a kérdőívet, a saját tapasztalataik szerepelnek az összesített eredményekben. Ráadásul a közösség az, amelyik a diagnózis után a fejlődési folyamatban is aktívan részt vesz. Az NCD Állapotfelmérés eredménye nem valamiféle baljós ítélet, sokkal inkább a jelen tapasztalatainak összessége – érdemes így tekinteni rá.

A további lépésekben a közösség nem marad támogatás nélkül. Az NCD Hungary (www.ncd.hu) munkatársai ebben a folyamatban külső szemként, struktúraadóként, kísérő-

ként, coachként vannak jelen, míg a munka érdemi részét magától értetődően a közösség végzi el. Egészen pontosan: az egyes közösségi tagok. Nézzük, miként zajlik mindez.

A KÖZÖSSÉG FEJLŐDÉSE NEM MÁS, MINT AZ EGYES EMBER VÁLTOZÁSA

Az NCD alapfilozófiája arra épül, hogy a közösség csak akkor fog változni, ha a tagok maguk is képesek a változásra. A legkritikább esetben vezet valódi, tartós, mélyreható és maradandó változáshoz, ha szervezünk egy nagy majális vagy egyházközségi bált. Biztosan sok élménnyel gazdagodunk, de egy-egy „nagy dobás” emléke néhány hét, legfeljebb néhány hónap alatt elhalványul.

Az NCD más utat javasol, amely az egyéni, személyes felelősségvállalásra és elkötelezettségre épül. Az a célunk, hogy egyénként és a közösségben is egyre tisztábban tudjuk megmutatni másoknak Isten arcát. Személyes és kapcsolati fejlődés a cél.

Ahogy a bevezetőben is jeleztem: nem gyorsan és sokat akarunk elérni, sokkal inkább tartósan és minőségileg akarunk változni. Az NCD útja ezért az egyszeri felbuzdulás helyett szisztematikus folyamat. Ennek pilléreit havi találkozók adják, amikor ki-ki beszámolhat arról, hogy mit tapasztalt a személyes életében az elmúlt időszakban. Az igazi lényeg azonban, mint említettem, két-két találkozó között történik – bennünk.

Amikor egy közösség elkezd dolgozni a minimumfaktorával, valójában nem tesz mást, mint egyrészt sokat beszélget arról, hogy az adott területen milyen változásokra látnak esélyt, másrészt a résztvevők elkezdnek dolgozni magukon. Hónapról hónapra arra töreksenek, hogy az adott területhez kapcsolódóan reális, apró, fenntartható elhatározásokat tegyenek, amelyek személyesen közelebb viszik őket a közösség céljához, a minimumfaktor emeléséhez. Nem azt keresik, hogy a többieknek, a vezetőknek mit kellene másképp csinálniuk, hanem arra figyelnek, mit tudnának tenni ők, személyesen, akár azonnal annak érdekében, hogy a közösség fejlődni tudjon a minimumfaktor területén. Ezeket a kérdéseket természetesen a vezetők is felteszik maguknak.

A sok apró egyéni elhatározás meglehetősen kis változásokat eredményez az egyes emberek életében, ugyanakkor összeadódva nagy hatással lehet a nagyobb egészre nézve. Mindaz, amiben személyesen fejlődni tudunk, egyszerűen „ki fog ülni” a közösségünk „arcára” is.

Az NCD folyamata tehát az egyéni felelősségvállalásra épül. Ilyen értelemben felelősségteljesen szolgálja mindannyiunk jövőjét, hiszen nincs más út, mint az egyéni és közösségi felelősségvállalás, a személyes és a kapcsolati fejlődés útja, mert a jövő egyháza – kell-e még bizonygatnunk – vagy közösségi lesz, vagy nem lesz.

HOGY IS ZAJLIK A FEJLŐDÉSI FOLYAMAT?

Ha egy közösség elvégezte az NCD Állapotfelmérést, megismerte saját profilját, megünnepelte erősségeit, és szembenézett mindazokkal a területekkel, amelyekre több figyelmet kell fordítania, jól teszi, ha a minimumfaktor mentén elindul a változás, a fejlődés, a növekedés felé.

A tapasztalatok alapján érdemes legalább egy évvel kalkulálni. Ennyi idő alatt egyrészt a résztvevők beletanulnak az elhatározások-megvalósítás-önellenőrzés-megosztás-új elhatározás körforgásába, másrészt az is láthatóvá válhat, ha a közösség elmozdult a korábbi

állapotából. Egy-másfél év után egy újabb NCD Állapotfelmérés megmutatja, valójában milyen változások mentek végbe az eltelt idő alatt.

Az NCD Hungary csapata arra vállalkozik, hogy a tanácsadástól az NCD Állapotfelmérésen keresztül a fejlődési folyamatok kíséréséig bármely Krisztus-követő közösség számára segítséget nyújt.

ÖSSZEFOGLALÁS

A fentiekben a Természetes Közösségfejlődés munkájának leglényegesebb mozzanatairól adtam töredékes, de talán követhető leírást. Az NCD olyan közösségdiagnosztikai és -fejlődést segítő eszközrendszer, amely a valaha végzett legátfogóbb közösségi kutatás nyomán az egyéni felelősséget hangsúlyozva segít megtalálni egy közösségnek azt az éppen rá szabott utat, amelynek révén a leginkább képes tükrözni Isten arcát a világban – és minél többeket meghívni a tágabb közösségből erre a közös útra. Az NCD *eszközrendszere* közösségre, egyénre szabott utat ajánl az ideig-óráig működő *módszerek* helyett.

Vallja és éli: ahány közösség, annyiféle folyamat, de mindvégig ugyanaz a cél: közelebb Jézushoz, közelebb Isten rólunk szóló álmához.

A szerző az NCD Hungary munkatársa.

Gergő Süveges: Natural Church Development. How can our churches reveal the face of God? *The article presents the theoretical background, the functioning and the tools of Natural Church Development (NCD). NCD is a church diagnostic and developmental tool based on the broadest worldwide church survey. It helps church communities find their unique way of development while emphasising the responsibility of their individual members. NCD enables churches to reflect God's face in our world and invites all members of these communities to join them on their journey. Keywords: church, community, development, NCD, quality characteristic, Natural Church Development.*

Keywords: *church, community, development, qualitative feature, Natural Church Development (NCD).*

